

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Lindemann, Henrik.; ved Henrik Lindemann.

Glade Ansigter : Humoresker og Monologer

Kjøbenhavn : Axel Andersen, 1891

63 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

H. Lindemann.

Glade Ansigter.

1891.

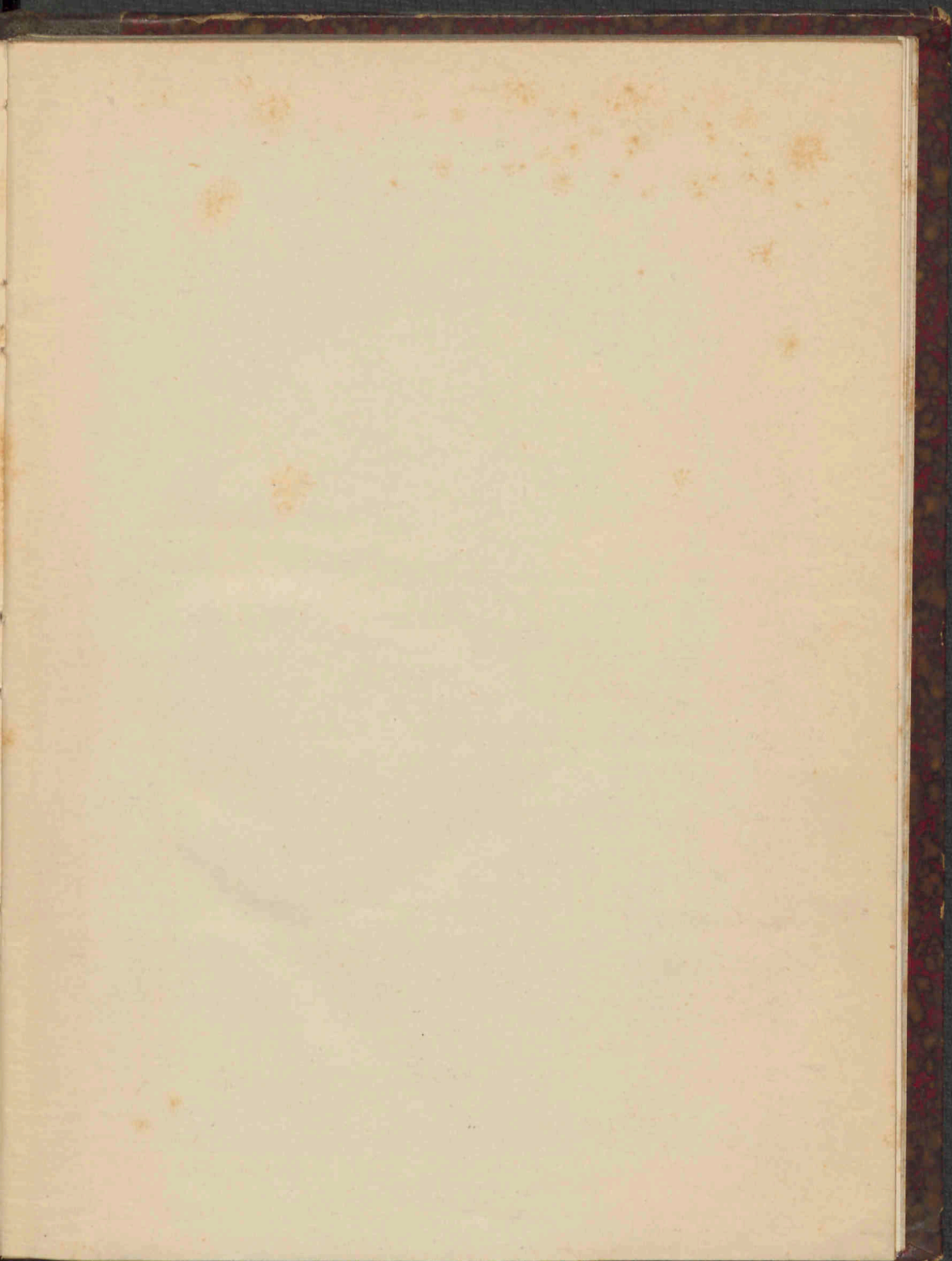
53, 1.

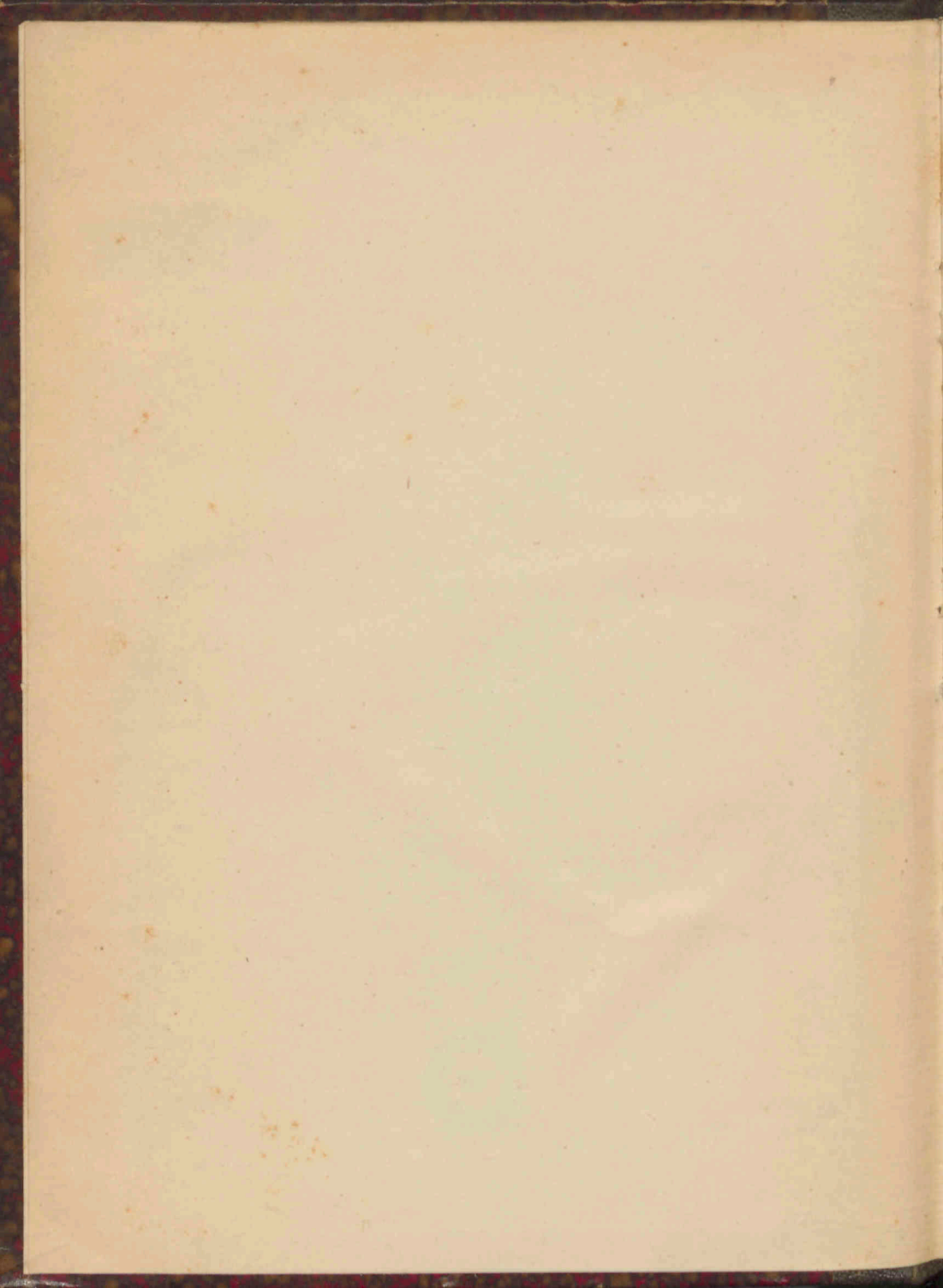
Det Kgl. Bibliotek

130026503672

HENRIK LINDEMANN.

GLADE ANSIGTER
HUMORESKE OG MONOLOGER.

Kjöbenhavn 1891,
Axel Andersens Forlag

GLADE ANSIGTER.

HUMORESKE OG MONOLOGER

VED

HENRIK LINDEMANN.

KJØBENHAVN.

AXEL ANDERSENS FORLAG.

1891.

Trykt hos Th. Nielsen, St. Regnegade 26.

INDHOLD.

	Side.
1. Jeg holder af Damer. Monolog. Frit efter G. Lorin.	5.
2. Naar Jøder holder Daab. Monolog. Frit efter Ludwig Herholdt	15.
3. I Latinskolen. Episode. Af H. Lindemann . . .	21.
4. Peters Abekat. Humoreske. Af Fritz Brentano	31.
5. Den lille Abbate. Monolog. Fra Fransk ved H. Lindemann. (Spillet paa Folketheatret af Frøken Olga Meyer.)	43.
6. Jorden rundt. Amerikansk Humoreske. Efter Philip Berges	55.

CHURCH

The Church of the Holy Trinity
is a small, simple building
of brick and stone. It was
built in 1850, and is
now in the hands of the
Rev. Mr. Smith. The
interior is plain, and
the service is simple.

Jeg holder af Damer!

Monolog.

Frit efter **Georges Lorin** ved **Henrik Lindemann**.

Jeg véd ikke, om De er som jeg?

Jeg holder af Damer. Aa! Jeg holder saa meget, saa rædsom meget af dem.

Der er noget saa bedaarende ved en Dame . . . Nej, ved alle Damer, alle uden Undtagelse.

De magre . . . Aa! De magre! . . .

Og de fede . . . Aa! De fede! . . .

Jeg véd ikke, om De er som jeg?

Men nu skal De bare høre.

Forleden Dag kom jeg til at gaa bagved en ung Dame.

Hun var saadan af Mellemslagsen. Ikke fed, ikke mager, ikke stor, ikke lille . . . Saadan omtrent. (Viser, hvor stor hun var.)

Hun var lys! . . . Ja, jeg véd ikke, om De er som jeg? Jeg holder af de lyse . . . Det vil sige somme-tider. Det kan ogsaa godt træffe, at jeg holder af de mørke.

Hvad behager? De rødhaarede?

Aa ja saamænd — naar det ikke gaar for tidt paa.

Hun var altsaa lys.

Jeg fulgte efter hende.

Gud, hvor var hun dejlig! Aldeles ubegribelig dejlig!

Ja, jeg saa hende ganske vist kun bagfra — men det var tilstrækkeligt.

Jeg kiler efter hende — hun vender sig om — Gud forbarme sig, hvor var hun dejlig! Aa!

Ja, jeg véd ikke, om De er som jeg?

Jeg sværmer for smukke Damer.

En smuk Dame, et lille Landsted, og saa ingenting at bestille . . . Ja, jeg véd ikke, om De er som jeg?

Jeg fulgte altsaa efter hende . . .

Hun vender sig om.

— „Undskyld, Frøken“, siger jeg, „jeg véd ikke, om De er som jeg —? Jeg har i Sinde at gaa en lille Tur.“

— „Saa? Det er akkurat det samme, jeg har i Sinde.“

— „Nej, virkelig? Hvor har De tænkt paa at gaa hen?“

— „De er uhøflig.“

— „Bér tusind Gange om Forladelse . . . Det var bare for at faa at vide . . .“

— „Men det véd De jo allerede.“

— „Hvad behager? Véd jeg —?“

— „Ja vist saa! Jeg skal jo hjem til Dem.“

Jeg véd ikke, om De er som jeg?

Der gives Øjeblikke i Livet, hvor man ikke er rigtig paa det rene med Situationen, hvor man saadan nærmest faar en Følelse af, at man har Hovedet ned og Benene op.

— „Hjem til mig?“, sagde jeg.

— „Ja, hjem til Dem. Og jeg skal vise Dem, at Deres Flipper og Manchetter er bedre strøgne og stivede, end De tror, og at man ikke har Lov til at være grov imod en stakkels Vaskerpige, der er saa uskyldig som et nyfødt Barn.“

— „Men Gudbevares, hvad mener De? En Vaskerpige?“

— „Ja, en Vaskerpige, som ikke har gjort Dem nogen Verdens Ting.“

— „Jeg bér meget om Forladelse . . . Men det forekommer mig, at der ikke er nogen Vaskerpige, som jeg ingen Verdens Ting har gjort . . .“

— „Jo, der er. Min Medhjælperske, min ny Medhjælperske, det stakkels Barn, kom forleden Dag tudbrølende og fortalte mig, at De ikke vilde tage imod Deres Flipper og Manchetter. Jeg skal sige Dem, min Herre: det er mig, som ejer Vaskeriet.“

— „Saa? Er det Dem, som ejer Vaskeriet? Men den unge, mørke Dame, som . . . Naa, saa det er Dem? . . . Jeg har altsaa to Vasker . . . frøkener — en mørk og en lys —?“

— „Ja, jeg staar til Herrens Tjeneste, og nu skal vi undersøge Sagen.“

— „Ja men det var egentlig ikke derfor, jeg . . .“

Ja, jeg véd ikke, om De er som jeg?

Tanken om, at min Vaskerkone muligvis kunde faa mig til at gaa i Vandet, gjorde mig aldeles rundtosset. Jeg viste hende Vejen . . . det vil sige, jeg gik bagved og hun foran, og jeg lagde ikke saa nøje Mærke til, om vi virkelig gik hjem til mig.

Da vi var gaaet et Stykke Vej paa den Maade — hun foran, jeg bagved — viser der sig pludselig en Dame lige midt imellem os. Bedaarende! Henrivende! Storartet! Et cetera!

Jeg fulgte efter hende.

— „Undskyld“, sagde jeg til hende, „men . . .“

— „Ja, min Herre! Jeg forstaar det hele!“

— „Hm . . . Hvad behager?“

— „Det kan ikke blive ved at gaa paa den Maade.“

— „Ikke det? Hvorledes mener De?“

— „Vi maa have en Ende paa dette her. Følg med mig!“

— „Men . . . hvor hen?“

— „Hjem til Dem.“

— „Hjem til mig!“ (Tak Skjæbne! Jeg har allerede en!) „Men sig mig dog . . .“

— „Jeg siger Dem, at Deres Buxer sidder udmærket!“

— „Mine . . . hm . . . undskyld . . . tør jeg spørge . . . hvilke Buxer?“

— „Deres nye Buxer!“

— „Mine nye Bux . . . ?“

— „Ja, netop. Min Mand er en Kujon. Ellers var han kommen selv. Han er en glimrende Skræder. Men lad os nu ikke tale mere om det. Vil De behage at følge med mig!“

Jeg fulgte med . . . det vil sige, ligesom før, hun foran, jeg bagved. Situationen begyndte at blive lidt betænkelig.

To Damer!

To smukke Damer!

To meget smukke Damer!

Jeg véd ikke, om De er som jeg?

Jeg stak af. —

Jeg var ikke kommen tre Skridt bort, før en Dame — en dejlig Dame! — kommer anstigende lige imod mig.

Hun saa stift paa mig og sagde: „Vi har ikke et Øjeblik at spille. Min Mand kommer strax. Følg med mig!“

— „Men hvorhen?“

— „Hjem til Dem.“

— „Hjem til mig! Men . . .“

— „Der er ikke et Minut at spille, siger jeg Dem.“

Og saa tvang hun mig til at hoppe op i en tom Droske, som netop kom i det samme.

Jeg forstod ikke et Muk.

— „De kjender mig vel igjen?“ sagde hun og saa mig dybt ind i Øjnene. „Det var for tre Aar siden“ . . .

— „For tre Aar siden?“

— „Ja, paa Toppen af Mont-Blanc“.

— „Paa Toppen af Mont-Blanc?!“

— Ja! Paa Toppen af Mont-Blanc! To Herrer og én Dame var der. De to Herrer — det var Dem . . .“

— „Hvad behager? Var jeg de to —?“

— „Dem og min Mand.“

— „Naa, saaledes.“

— „De reddede mit Liv!“

— „Er det muligt?“

— „Og nu er vi begge to kommen for at takke Dem. Min Mand kommer og henter mig hos Dem. Vi har været saa heldige at finde Deres Adresse.“

— „Tusind Tak skal De have, Frue! — De tillader maaske, at jeg staar først ud af Vognen —? Saa skal jeg ligestrax . . .“

— „Gjør, som De vil! Vi skal blive saa lykkelige at . . .“

Jeg véd ikke, om De er som jeg?

Jeg stak af!

Da jeg var kommen et godt Stykke bort, blev jeg staaende i en drømmende Tilstand.

Jeg gjorde en Mængde bittre Reflektioner.

Tre Damer hjemme hos mig!

Tre smukke Damer!

Tre meget smukke Damer!

De kunde vist ogsaa godt lide at have tre smukke Damer hjemme hos Dem — hvad?

Jeg kunde voldsomt godt lide det — for jeg holder saa forfærdelig meget af Damer.

Men der er et lille men — nej, et meget stort men.

Sagen er den . . .

Ja, jeg véd ikke, om De er som jeg?

Jeg er gift!

Naar Jøder holder Daab.

Monolog.

Frit efter **Ludwig Herholdt** ved **Henrik Lindemann**.

Das jeder holder Mann

Monolog

Die Liebe, die ich dir gebe

Jakob Wolff

fortæller:

Nu skal De høre, hvordan min Fader, Isak, bar sig ad med at tjene saa mange Penge ved sin Antikvitetshandel. Sér De, Sagen var simpelthen den: han forstod at døbe.

Fik han Fingre i et gammelt Billede, som kostede ham en Krones Penge eller to, døbte han det strax. Var der nogle rigtig fede Kvinder paa det, blev det en Rubens, var Kvinderne gule — det, man med et teknisk Udtryk kalder „Guldtone“ — blev det en Tizian.

Der var en hel Del Godtfolk, som gik i Tøjet og betalte Malerierne i dyre Domme.

En Gang havde han i sin Butik fem smaa Porcellænsfigurer, som han paastod forestillede Sanserne. Det var allesammen kjønne, unge Kvinder. Den ene saa i et Spejl: Synet. Den anden holdt i sin Haand et Æble, som hun havde bidt af: Smagen. Den tredie holdt en Blomst op til sin Næse: naturligvis Lugten. Den fjerde kjærtegnede en lille Dreng: Følelsen, og Nummer fem holdt, som den gamle sagde, en „Fingelin“ i Haanden: begribeligvis Hørelsen.

En Gang kom den franske Gesandt ind i Butiken. Han var en stor Kjender og Samler og spurgte strax om Prisen paa de fem Figurer.

Desværre havde han ikke mange Penge. Min salig Fader forlangte fem Louisdorer; den Gang talte man nemlig altid om Louisdorer, naar det gjaldt Kunstsager. Gesandten svarede: „Min gode Hr. Wolff, jeg mangler i min Samling af gammelt saksisk Porcellæn et Stykke fra den Periode, som disse Figurer repræsenterer. Men jeg bryder mig kun om én — hende der med Spejlet f. Ex. . . .“

„Deres Excellence“, sagde min salig Fader, „jeg kan ikke sælge Figurerne enkeltvis; de forestiller de fem Sanser. Og nu vil De tage den bedste af mine Sanser, Synet.“

Franskmanden lo og sagde: „Godt, saa giver jeg to Louisdorer for Figuren. Jeg maa have den.“

Naa, den gamle havde kun givet to Louisdorer for alle fem Figurer. Han lod Gesandten faa den ene for samme Pris. „Jeg gjorde det, fordi jeg ikke vilde have Stridigheder med Frankrig“, sagde han.

Kort efter kom Vexellerer Kallesen og sagde: „Gode Hr. Wolff, min Kone vil gjerne have en smuk Nipsgjenstand. Jeg synes godt om den Figur der med Æblet. Hvad koster den?“ —

„Ih Du forbarmende Gud! Det gaar aldeles ikke an at sælge de Figurer enkeltvis“, sagde min Fader. „De hører sammen. Det er jo de fire Aarstider. Sér De, Kalle-

sen (han kaldte ham slet og ret Kallesen, fordi han anbragte sine Penge hos ham), sér De, det smukke Pigebarn der, som lugter til Blomsten, det er Foraaret, den anden der med den lille Dreng er Sommeren . . . Drengen er splitternøgen, fordi det er en varm Sommer . . . den tredje der med Æblet er Efteraaret, og den fjerde — den der med Fingeline — er Vinteren. Paa den Tid af Aaret har man jo Musik og Dans.“

Se, saadan døbte han alle Figurerne om.

„Men min Kone vil kun have én Figur; saa er der jo ingen Mening i, at jeg kjøber fire“, mente Kallesen. Naa, kort og godt, det endte med, at han betalte to Louisdorer for Efteraaret, som egentlig var Smagen.

Saa kom Turen til Nummer tre.

Kunsthandler Vanderbilt fra Amsterdam havde faaet i Kommission at skaffe en Porcellænsfigur fra 1750 eller der omkring, og da han saa de tre Figurer, vilde han strax have en af dem, helst den med den lille Dreng. Men min Fader sagde: „Figurerne hører sammen. Jeg kan ikke sælge dem enkeltvis. De forestiller Tro, Haab og Kjærlighed.“

Hvad forstaar ogsaa en Hollænder, som ikke er af voreses Folk, sig paa de kristelige Dyder?

Tilsidst sagde den gamle: „Naa, i Guds Navn, vil De give mig to Louisdorer for Kjærligheden, saa skal De

faa den. Jeg er for gammel til at forlange mere Kjærlighed her paa Jorden.“

Hollænderen gned sig i Hænderne og betalte, hvad der blev forlangt.

Til de to Figurer, som var tilbage, sagde min Fader: „Sé nu, lille Børn, for Fremtiden hedder I Morgen og Aften“.

Det varede ikke længe, før der kom en Englænder, som havde stor Lyst til at købe Morgenens, fordi Figuren lignede hans afdøde Kone. Men Fader Isak sagde: „Mylord! (En Antikvitethandler siger Mylord til alle Englændere) Mylord! Det er Pendanter. De kan ikke skilles ad. De koster 2 Louisdorer.“

Englænderen blev rasende, kastede 2 Louisdorer paa Bordet, og tog den ene Figur med sig. Den anden lod han blive staaende. Han brød sig ikke om den, fordi den efter hans Mening havde et grimt Ansigt.

Tilslidst kom Direktøren for Kunstmusæet. Han søgte netop en Figur, som den, der var tilovers og købte strax uden Vrøvl Aftenen for 2 Louisdorer. Den staa den Dag i Dag oppe i Musæet.

Ser De, paa den Maade kan man gjøre gode Forretninger. Men ét er nødvendigt: man maa forstaa at døbe!

I Latinskolen.

Episode.

Af **Henrik Lindemann.**

Latinskolen

Epistole

Det var en klar Frostdag i Begyndelsen af Januar.

Solen gnittrede ind over den blanke, isdækkede Fjord, kastede et skarpt, tindrende Lys over de rimklædte Skove langs Kysten og fik Kuglen paa det gamle Kirkespir til at straaale, som om den var lueforgylt.

Sneen laa tæt over Markerne.

Langs med Vejene var den hobet sammen i store Dynger, hvorimellem de veifarende færdedes under lystig Kaneklokkeklang.

Det friske Vejr gav baade Humør og Kulør.

Den gamle By saa helt oplivet ud.

Til daglig Brug var den ikke saa livlig at sé til. Ganske ejendommelig, ret stilfuld, men noget mørk og gammeldags indesluttet.

Gaderne var maleriske med deres hundreedaarige Bindingsværkshuse, der paa Bjælkerne bar grovt udskaarne Figurer og over de lave Porte gudfrygtige Inskriptioner, affattede i forbigangne Tiders halvt snurrige, halvt ærværdige Stil.

Paa Fortovene voxede der mange Steder Træer, som tog sig godt ud ved Siden af de gamle Gavlhuse og de høje, med snirklede Rækværker forsynede Stentrapper. — Men noget melankolsk var der over den gamle By.

Det var som om nye Tider og nye Slægter ikke havde kunnet faa Bugt med dens gamle Traditioner, som om den paa snusfornuftig-fornem Maade havde bedt sig fritaget for alt moderne Vrøvl og holdt paa det, der var godt i høj-salig Kong Frederik den sjettes Dage. —

Henne i „Munkegade“ laa den gamle Klosterkirke med sine adelige Familiebegrovelser og sine underlige Epitafier, der vrimlede af gamle, allegoriske Træskjærerarbejder og Malerier.

Der var en egen Gravkapelduft derinde i den gamle Kirke, og kom man gjennem den store Stenport ind paa Kirkegaarden, hvor nu ingen mere blev begravet, men hvis høje Popler skyggede over tilgroede Gravhøje med forfaldne Monumenter, da var det, som om man blev rykket tilbage i Tiden.

Man glemte bag den høje, gamle Kirkegaardsmur, at der var Liv udenfor Dødens Have, at de mange gode Borgere, om hvis Dyder de gamle Monumenter fortalte, var bleven afløst af en anden Slægt med andre Forhold og andet Livssyn. — —

Og som det gik den gamle Kirkegaard, saaledes gik det hele Byen.

Det var, som laa der omkring den en Mur, en høj, gammel Mur, hvorigjennem den nye Tid ingen Vej kunde finde.

Derfor var Byen ogsaa i Reglen saa mørk og alvorlig.

Men i Dag kastede den friske Frostsol Lys og Liv over det hele.

Det var Torvedag.

Bønderne rutchede gemytlig ind gennem Gaderne under Bjældernes Klang og med Slæderne fulde af alle Slags gode Sager, bestemte til at friste Kjøbstadsfolkenes Portemonnaie.

Paa Trappen udenfor de store Kjøbmandsgaarde stod „Manden“ selv, nikkede nedladende til de smaa Kunder, smilede venskabelig til de større og tog ærbødig den fedtede Silkekasket af Hovedet, naar en af de store flot svingede ind ad Porten.

Inde i „Skjænkestuen“ gik det livlig til med „søde Snapse“, „Kaffepunsch“ og deslige Sager, som kan fryde et landligt Hjerte.

Paa Gaden sloges Friskoledrengene med Snebolte, „vaskede“ hverandre eller gjorde i Forening snedige Løjer med Bønderne ved at binde Slæderne fast i Halen paa deres Køer. —

Oppe paa Bakken laa Latinskolen.

Stiv og fornem ragede den op over sine Omgivelser, indhegnet af et højt Jernrækværk.

Det var, som sagde den overlegent til de skikkelige Borgerhuse: „*Noli me tangere*“.

Der var Stil i den. Den var korrekt, og den foragtede dybt alt det uregelmæssige Kram, som fandtes i dens Nærhed. Den var urokkelig alvorlig og lod sig ikke smitte af den lystige Stemning, som for en Gangs Skyld havde betaget den øvrige Del af Byen. —

Der var en knugende Hede inde i Nummer 4 — det Værelse, som blev benyttet til øverste Klasse.

Rektor var kuldskjær, og derfor fyrede Pedellen saa voldsomt i Kakkelovnen, naar de latinske eller græske Timer forestod, at Sveden haglede af de ulykkelige Disciple, som iforvejen var hede nok af den Anstrængelse, det kostede dem at vinde de klassiske Forfatteres Fortrolighed. — —

„Han er en skidt Person! Hvor vil han tro, han kan komme helskindet gennem Verden, naar han foragter den klassiske Visdoms ypperste Frugter“, tordnede Rektor til en stakkels Djævel, som var kjørt hjælpeløst fast i Homer, fordi hans underfundige Sidemand i et kritisk Øjeblik havde bemægtiget sig den tyske „Universal-Bibliothek“s Oversættelse, hvormed de „snød“ i Forening.

„Videre!“ vrissede Rektor til en anden græsk Synder, som med bævende Røst gik løs paa Beskrivelsen af „den guddommelige“ Odysseus' mærkelige Hændelser.

Videre — videre — videre!

Søvndyssende Hexametre slæbte sig afsted, medens

Rektor skjændte, og Disciplene halvsov eller gjorde Spilopper. —

Nederst paa den sidste Bænk, lige ved Vinduet, sad en kjøn Knøs paa en 18—19 Aar.

Han var høj og slank, havde mørkt Haar, lys Teint og store, livlige Øjne. Der var noget sydlandsk, næsten lidt zigeuneragtigt over ham.

Det var tydeligt, at Homer ikke hørte til hans Yndlingsforfattere; i hvert Fald var hans Tanker aabenbart i Øjeblikket langt borte fra Grækenland. De fulgte rimeligvis med hans Øjne, som uafbrudt yttrede Tilbøjelighed til at kigge ud ad Vinduet.

Der ude laa Rektors Have.

Der var kjønt i det klare Frostvejr. De rimklædte Træer gnistrede saa fornøjelig i Solskinnet, Snemanden, som Drengene havde lavet inde i Skolegaarden, kiggede gemytlig over Plankeværket, grinende med sin brede Kulmund, og Pedellens Hund boltrede sig i Sneen, saa den kom til at se ud, som om den var puddret over hele Kroppen.

Men skjønt alt det var nok saa fornøjeligt at sé paa, var det dog noget andet, som fik den kjønne unge Fyr paa Fuksepladsen til at lade Homer sejle sin egen Sø.

Han vedblev med spændt Opmærksomhed at holde Øje med Døren ovre i Sidefløjen, som førte ind til Rektors Lejlighed

Videre, videre, videre dryssede de søvnige Hexametre

ned over de arme Gymnasiaster. Og mere og mere opmærksomt holdt den kjønne Fuks Øje med Havedøren.

Han kiggede paa sit Uhr.

Tre Kvarter!

Han blev ganske rød i Kinderne af Spænding, satte Næsen lige mod Ruden og stirrede febrilsk ind i Haven

— — —
Δῶχε δέ μοι δειράε βοός ἀσχὸν ἐννεόροιο

Endelig!

Havedøren gik op paa Klem.

En ung Pige stak Hovedet frem og kiggede hen imod Klassevinduet.

Det gav et Sæt i Fuksen, saa han var nærvæd at stikke Næsen gennem Ruden.

Den unge Pige nikkede polisk til ham og kom længere frem.

Det var intet Under, at han følte sig mere tiltrukket af hendes Skjønhed end af Homers.

Hun var fin og slank, havde livlige Øjne og langt, mørkt Haar, som brød frem over Kraven paa den Kaabe, hun havde kastet om sig.

Hun saa sig lidt ængstelig om til alle Sider, samlede Kjolen om sig, og trippede forsigtig ud i Sneen.

Da hun var kommen hen i Nærheden af Vinduet, slog hun Kaaben lidt tilside og holdt smilende et lille Brev op imod Ruden.

Han kastede et hurtigt Blik til Rektor, som var i Færd med at holde en Straffetale, rejste sig halvt op, skubbede den nederste Vindueskrog fra — den øverste var allerede løsnet — og aabnede forsigtig Vinduet.

Det lille Brev før hastig ind og dumpede ned blandt de gamle Grækere, som han holdt i Haanden.

Hun nikkede skjælnsk, kyssede paa Fingeren og forsvandt gennem Havedøren.

Han foldede Brevet ud, lagde det over to Blade af „den guddommelige“ og læste ivrig med blussende Kinder. — — —

„Ingen Respekt for den klassiske Visdom! Sørgelige Vanskabninger! I gaar *ad undas!* Videre! Næste!“ brølte Rektor.

Der blev en Pause.

„Videre i Djævlens Skind og Bén! Brink! Hører han ikke!“

Brink saa forfjamsket op, stak hastig Brevet i Lommen, rev i sin Befæmpelse Bogen paa Gulvet, tog den skyndsomt op igjen og begyndte at læse:

Βοσχομένης ἀγέλης βοῶν ἀρπάσῃ, ἥτις ἀρίστη . . .

„Hvad!“ brølte Rektor. „Nu tror jeg, Gud forbande mig, han er bleven gal! Vi er i tiende Bog af Odysseen, og han begynder paa syttende Bog af Iliaden. Han er en skidt Person! Umoralsk! Nul!“

I det samme slog Uhret ude i Gangen.
 „Null!“, tordnede Rektor, skrev i Protokollen og smækkede den i med et vældigt Klask.

„Mange Tak!“ — sagde Brink. Han tænkte paa Brevet, som laa i hans Lomme.

Peters Abekat.

Humoreske.

Efter **Fritz Brentano** ved **Henrik Lindemann**.

Peters Abdel

Emmets

First Edition and North American

Gamle Peter Grautmann var et overordentlig praktisk Menneske. Han var kommen hjem fra Amerika, hvor man jo saa at sige indsuger praktisk Sans med Modernmælken, og havde nu indrettet sig en tarvelig Bolig i sin Hjemstavn. I 35 Aar havde han opholdt sig hinsides Atlanterhavet, og i den Tid var naturligvis meget blevet forandret herhjemme. Saaledes havde hans Fædrenehus, som før laa paa en aaben Mark, nu faaet Plads i Nærheden af en Banegaard. Forbi hans Plankeværk gik der daglig et halvt hundrede Kultog, som bragte de nærliggende store Oplag af „sorte Diamanter“ ud til alle Verdens Hjørner.

Peter blev gal i Hovedet. Han havde faaet nok af Spektaklet i Amerika og længtes nu efter at leve i idyllisk Fred.

Jo, God Morgen! Han huskede ikke paa, at Mennesker og Forhold forandrer sig lige saa hurtig i den gamle som i den ny Verden. Og nu fik han Jernbanetummel i Stedet for Fred og Ro. Han saa slet ikke mildt til Fyrbøderne og Lokomotivførerne, naar han stod i sin Dør og saa dem kjøre forbi med halv Fart, og han gjengældte heller ikke deres i Begyndelsen venlige Hilsen. Som Følge deraf fik de naturligvis heller ikke Sympati for ham — „den gamle, storsnude, amerikanske Guldgraver“, som de kaldte ham, naar de snakkede om ham paa deres Knejspe.

Som sagt, Peter Grautmann var meget praktisk anlagt. Som Følge deraf faldt det ham snart ind, at han maatte se at drage Nytte af Jernbanens Nærhed. Men paa hvilken Maade?

Det tilbragte han mange Timer med at spekulere paa, men forgjæves.

Naa, han var taalmodig og kunde vente — Jærnbansen løb ikke fra ham.

Gamle Peter havde en Lidenskab — hvilket Menneske har ikke det? De fleste maa i Regelen betale for deres Lidenskaber i dyre Domme — men saa tosset var Peter Grautmann ikke. Nej, hans Lidenskab hjalp ham tværtimod ofte til at gøre en god Forretning. Han var et Stykke af en „brick-brack-man“, der var Marskandisernatur i ham, og ved Avktioner kunde man gøre sikker Regning paa at finde ham iblandt Køberne. Det var lige meget, om der blev solgt gamle Møbler, Senge, Billeder, Vaaben osv., eller om man holdt Avktion over Stumperne hos en falleret Skomager eller Urtekræmmer — noget bragte Amerikaneren altid med hjem. Han havde ogsaa snart erobret Hæderspladsen ved Siden af Avktionarius, og selv den gamle Betty Heinsheimer, som dog var Stamgæst ved alle Avktioner, og som havde været det i 50 Aar, gjorde ham ikke Rangen stridig.

„Hvad skal man gøre?“ sagde hun, idet hun trak paa Skuldrene, „han er jo Amerikaner, og de Folk er der ikke noget at stille op med!“

En Blikkenslager i Byen havde efter lang Dødskamp draget sit sidste Suk — det vil sige ikke han selv, men hans Forretning. Han havde sagt Farvel til sit dumme Fædreland, som ikke forstod at vurdere hans herlige Ævner. Resten overlod han til sine talrige Kreditorer — og Resten bestod i et jammerligt Varelager, som nu blev stillet til Avktion. Peter Grautmann sad naturligvis som sædvanlig paa sin Hædersplads. Men der var ikke rigtig Liv i ham idag. Det Skrammel var for sløjt. Der var ingen Forretninger at gjøre — det indsaa Peter Grautmann straks, og nær var det enestaaende Tilfælde indtruffet, at han havde forladt Avktionen, før den var forbi. Men det kunde han dog ikke bringe over sit Hjærte, skjønt han ikke havde Spor af Interesse for de gamle Blikspande, rustne Vandkander, knækkede Tagrender og alt det andet Juks. Med Kinden støttet mod sin Stok og med halvtlukkede Øjne sad han og saa ligegyldig paa Resten af Krammet, som laa hulter til bulter i en Krog.

Pludselig aabnede han sine store, kloge Øjne og tog en Gjenstand lige paa Kornet.

Dette skete paa en saa paafaldende Maade, at den gamle Betty lagde Mærke til det, hvorpaa hun skyndsomst gav sig til at revidere Krogens Indhold for at se, om der alligevel skulde være noget at gjøre.

Men hun tog hurtig Øjnene til sig igjen med den faste Overbevisning, at det hele ikke var en Hvid værd.

Men gamle Peter vedblev at stirre paa Herlighederne i Krogen. Ejendommelige Tanker arbejdede bag hans tykke Pandeskal, en ægte amerikansk Plan var i Færd med at modnes i hans Hjerne, og af og til fløj et svedent Smil over denne „smartman“s vejrbidte Ansigt. Han var enig med sig selv.

Naturligvis ønsker min ærede Læser nu ogsaa at vide, hvad det var, der i saa høj Grad vakte vor gamle Vens Opmærksomhed og bragte ham til at anstrænge sin Tænkeævne saa meget. Jeg skal øjeblikkelig være til Tjeneste med Forklaringen.

Det var en Abekat af tykt Jærnblik, omtrent tre Fod høj, i siddende Stilling og oversmurt med de dejligste Oljefarver fra Top til Taa. Det var endvidere en meget uartig Abekat, thi den holdt sin udsprede højre Forpote op til Næsen og rakte Tungen langt ud af Halsen — et fuldendt Billede paa fræk, onskabsfuld Haan.

Forinden jeg gaar videre, vil jeg anvende et Par Ord paa at forklare, hvoledes dette hæslege Dyr var blevet til.

Den fallerede og forduftede Blikkenslager havde tidligere været et meget ivrigt Medlem af Skydeselskabet, og det var, i Parentes bemærket, hans Ulykke. Man traf ham nemlig altid sikkrere paa Skydepladsen end i Værkstedet, og han beskæftigede sig hellere med Bøssen end med Loddebolten. Saaledes lykkedes det ham efterhaanden at skyde sin Forretning sønder og sammen, den fik det ene Grund-

skud efter det andet, og tilsidst var baade Forretning, Kredit og — Blikkenslager fløjten.

Nu var det en gammel Skik at skjænke Skiver til Festskydningen, og da Blikkenslageren, ligesom forud den herlige Konning Odysseus, var meget rig paa originale Ideer, saa fandt han paa at lave en Abe til Festskeive. Denne Kavalér bar paa sit brunmalede Bryst de hvide og sorte Ringe, og dens Hjærte dannede Centrum. Naar her til kommer den før omtalte Stilling med Haanden, som synes at haane den fejlende Skytte, saa kan det ikke nægtes, at Skiven virkelig var original.

Men den gode Blikkunstner havde gjort Regning uden Skytteforeningsformanden, den agtbare Bagermester Jokumsens æstetiske og moralske Følelser.

Paa det kort før Skydningen afholdte Bestyrelsesmøde erklærede den strænge Bager sig med stor Energi imod Antagelsen af det „umoralske“ Makværk, som Blikkenslageren havde fundet det passende at tilbyde Foreningen. Som Hovedargument anførte han navnlig Abens venstre Forpote, som befandt sig i en kradsende Stilling paa den Del af Legemet, hvor Rygraden ophører at føre et anstændigt Navn.

Blikkenslagerens Kunstværk blev med Indignation kasseret af Forsamlingen.

Abekatten vandrede paa den Maade tilbage til Værkstedet, fik sin Plads lige ved Døren og forskrækkede der i

flere Aar de skikkelige Bønderkoner, som kom for at faa deres gamle Køkkentøj repareret.

Man vil forhaabentlig tilgive mig denne biografiske Afstikker, naar jeg forsikkrer, at Blikaben paa en vis Maade er Hovedpersonen i min sandfærdige Historie. — — —

Endelig lagde Avktionskarlene den sidste Rest op paa Bordet, deriblandt Abekatten, som blev modtagen af Mændene med høj Latter, af de tilstedeværende „Damer“ med et moralsk „Uf!“ Men den tog Situationen med stor Ro. Den vedblev ufortrødent at pege Fingre, række Tunge og gjøre uanstændige Bevægelser med sin venstre Pote.

Alt — selv det usleste Stads — havde fundet Købere — men Abekatten vilde ingen have. Forgjæves havde Avktionarius udbudt den tre Gange og anbefalet den som en smagfuld Vægdekoration.

Ingen vilde give sig i Kast med Uhyret — da endelig til almindelig Forbavselse gamle Peter Grautmann for første Gang idag aabnede Munden og sagde:

„20 Pfenninge.“ Det var ganske vist ikke meget — men dog noget.

„20 Pfenninge . . . første . . . anden . . . og . . . og . . . tredje Gang!“ raabte Avktionarius. Hammeren faldt, og Peter Grautmann var Abekattens lykkelige Ejer. Betty Heinsheimer lykønskede ham hjærtelig til den kostbare Akkvisition, og en ved Porten posteret Gadedreng paatog sig Transporten af Dyret for 10 Pfenninge. —

Næste Dags Eftermiddag blev der beredt enhver, som kom i Nærheden af gamle Peter Grautmanns Hus, en ejendommelig Overraskelse.

Tæt bag Plankeværket hævede sig paa en lille Græsplæne en stærk, omtrent 12 Fod høj Stang, og paa Toppen af denne prangede vor Ven — Abekatten.

Her var den først rigtig i sit Es. Ikke alene fór alle Kultogene tæt forbi den, men ogsaa Baneovergangen for Vogne og Fodgængere var kun nogle Skridt fra den — den kunde her ret af Hjærtet haane hele Verden.

Men gamle Grautmann kom samme Aften ind i en Beværtning, hvor Jærnbanefolkene holdt til — noget, som ellers gik yderst sjælden paa. Han fortalte bl. a. Værten, at han havde sat Abekatten op paa Stangen ene og alene for at gjøre Nar ad Togpersonalet.

„Men ikke mine Ord igen!“ sagde han. „Gudbevares!“ svarede Værten — og fortalte Jærnbanefolkene hele Historien, saasnart Grautmann var ude af Stuen. De bleve naturligvis gale i Hovedet. Den fordømte Abekat skulde de snart faa gjort det af med. Bagateller for kongelige Jærnbaneembedsmænd! Samme Aften blev Krigen erklæret, og snart førtes den af al Kraft — paa Statens Bekostning.

Da næste Morgen det første Kultog langsomt kørte forbi Peter Grautmanns Hus, stod den gamle Amerikaner bred og selvtillidsfuld ved sit Vindue og lo haanlig ad Folkene

paa Maskinen. Men ogsaa de grinte velbehagelig, og da de naaede hen til Aben, greb de begge som paa Kommando til Vognens Bund, og to mægtige Stykker Kul fløj ind imod Stangen. Ingen af dem ramte Abekatten, som rolig vedblev at indtage sit ophøjede Stade, udfordrende og uforskammet. Begge Bremsemændene i det lange Tog affyrede ligeledes deres Kulskud, og skjønt en af dem var saa heldig at ramme Stangen, bragte det slet ikke Abekatten ud af Ligevægten. Den saa ud, som om den havde Lyst til at række Tungen endnu længere ud imod sine Modstandere — havde den blot kunnet.

Tog efter Tog dampede forbi, og ingen af de Folk, som befandt sig paa dem, forsømte at deltage i Kulbombarde-mentet, som aabenbart var Resultatet af en almindelig Af-tale. Og da Abekatten om Eftermiddagen Kl. 4 var ramt saa mange Gange, at den begyndte at dingle, herskede der megen Fryd udenfor Plankeværket. Paa Slaget 5 styrtede det tappre Dyr ned fra Stangen, og i samme Nu fyldtes Luften med Triumfraab og skraldende Haanlatter.

Peter Grautmann lod, som om han var meget vred, samlede den maltrakterede Abekat op og truede med den ad Folkene udenfor, hvad der kun gav Anledning til ny Munterhed.

Om Aftenen i Værtshuset fortalte Jærnbanefolkene triumferende om deres Sejr over Abekatten, men de blev ikke lidt forbavset, da de paa Vejen hjem saa den igjen sidde

nok saa fornøjet paa sin Stang med Tungen ud af Halsen og herligt belyst af Fuldmaanens Straaler.

Deres Forbittrelse var stor, og Følgen deraf næste Dag blev et fordoblet Kulbombardement fra samtlige Tog. Om Aftenen faldt Abekatten for anden Gang, efter at den allerede Kl. 2 i Kampens Hede havde mistet en Del af sin Hale.

Igjen jublede Modstanderne — men igjen for tidlig. Næste Morgen gloede Bestiet dem igjen i Møde fra sin Stang, saa hoverende som nogensinde. Den reparerede Hale snoede sig endnu mere satirisk end før, og Tungen havde gamle Peter om Natten smurt over med Mønje, saa den formelig straaled i Morgensolen. Jærnbanefolkene vare rasende; denne Udfordring var for fræk, og idag regnede der ligefrem Kulstykker ned over det arme Kræ, der til Slut som sædvanlig trak det korteste Straa og faldt ned. Men den faldt med Ære, thi der laa et helt Bjærg af Projektiler omkring den, og tilmed tabte den ikke Modet — næste Morgen indtog den for fjerde Gang sin Plads.

Nu rasede hele Banegaarden, imedens gamle Peter Grautmann rolig gik sin Vej, som om Sagen slet ikke vedkom ham.

I hele fire Uger fortsattes Abekattekrigen med sejr Udholdenhed. Banefolkene satte en Æressag i at ødelægge „Bæstet“ i Bund og Grund, og endelig lykkedes det dem

at naa deres Maal. Abekatten var forvandlet til et Stykke sønderslaaet Jærnblik, som ikke havde fjærneste Lighed med noget som helst Dyr.

Og dog var det gamle Peter Grautmann, som gik af med Sejren. Han havde sat sin Plan igennem med Glans.

Morgenen efter den Dag, da det sidste Slag havde staaet, stod den gamle „smartman“ i sin Have ved Siden af den ofte bombarderede Stang og vejede Kul paa sin Decimalvægt. Da det næste Tog kom forbi, løftede han let paa sin Hue, nikkede til Lokomotivføreren, pegede paa sin store Kulbunke og raabte med sin skarpe Stemme:

„En og tyve Centner — god Vægt! Tak skal I have, Børn! Værsgod, her er Kvitteringen!“

Og klirrende fløj den forhenværende Abekat over Plankeværket. Den havde gjort sin Skyldighed.

Det var aabenbart en god Forretning, thi den praktiske Peter Grautmann opvarmede for 20 Pfenninge sine Stuer hele Vinteren.

„Ja er det ikke det, jeg siger?“ sagde den gamle Betty Heinsheimer, da Historien blev fortalt og vakte almindelig Munterhed, „han er Amerikaner — og de Folk er ikke til at hamle op med!“

Den lille Abbate.

Monolog.

Fra Fransk ved **Henrik Lindemann.**

Spillet paa Folketheatret af Frk. Olga Meyer første Gang
den 16. Maj 1889.

Personerne:

Stanislas de Boufflers.

En Tjener.

Et elegant Boudoir ved Siden af Frk. Guimards Soveværelse. Dør i Baggrunden. Til venstre et Vindue. Til højre en Dør, skjult af et stort Skærmbrædt, bag hvilket Abbaten kan klæde sig om. Paa Skærmbrædtet et Danserindeskørt. I Nærheden af Skærmbrædtet en Etagère med Bøger. Over Etagèren et Maleri, som forestiller en Kvinde, hvis hele Paaklædning bestaar i et Slør. Paa samme Side en Dør med Portière og en Sokkel, hvorpaa der staar en Amor-Statuette. Paa Soklen ligger tre aabne Breve. Til venstre et Ur i Louis XV.s Stil og et Bord, hvorpaa der staar et lille Likørstel. I Forgrunden til venstre en Gueridon med Pudder, forskjellig Slags Sminke og lign. Paa Gueridonen ligger bl. a. en hvid Silkesko.

Idet Tæppet gaar op, kommer Abbate de Boufflers ind, ledsaget af en Tjener. Tjeneren bærer en Vadsæk, som han sætter ved Skærmbrædtet.

Tjeneren.

Jo, det er rigtigt, Herre . . . Frk. Guimard boer her. Men Frøkenen sover endnu. (Han peger paa Døren til højre.)

Stanislas.

Godt! Saa vil jeg vente, til hun staar op. Naar hun vaagner, beder jeg Dem melde Abbate Stanislas de Boufflers . . . (Til Tjeneren, som rækker Haanden frem) Tak, min Ven . . . jeg skal ikke glemme Dem i mine Bønner! (Tjeneren gaar. Stanislas sætter sig paa en Stol til højre. Han aabner en Bønnebog, medens Uhret langsomt slaar elleve. Naar Uhret holder op at slaa, lægger han Bogen fra sig.) Elleve! . . . Man ligger længe om Morgenen i Paris. Det er ikke som i Klosterskolen i Pont-Saint-Esprit! Klokken fem om Morgenen maa vi ud af Fjerene, baade Sommer og Vinter. Det er drøjt nok — det sagde jeg ogsaa engang til Forstanderen. Men han svarede: „Man maa spæge sit Kjød, min Søn. Kun paa den Maade kan et ungt Menneske bevare sin Uskyldighed“. Og det lader til, at det er meget vigtigt for et ungt Menneske at bevare sin Uskyldighed. Men i den Retning behøver jeg ikke at være bange. For otte Dage siden proklamerede Forstanderen for en talrig Forsamling: „Første Dydspræmie: Stanislas de Boufflers!“ Det kan nok være, min Tante blev glad — det gamle Skind! „Min Neveu er det uskyldigste Menneske paa Jorden!“ sagde hun — og det er jeg saamænd ogsaa. Kan man se det paa mig? Det siger man . . . Det var i Diligencen . . . Ja, det var en rigtig Rejse! . . . Der var en tyk Dame — aa, saa tyk! — jeg har aldrig set Mage. Straks, da jeg fik Øje paa hende, blev jeg helt forskrækket. Og saa klemte hun mig

saa rædsomt. „Støt Dem bare til mig, Hr. Abbate“ — sagde hun — „De skal ikke genere Dem, Hr. Abbate . . . Bare ikke bange, Hr. Abbate . . . Hvor gammel er De, Hr. Abbate?“ . . .

— Sytten Aar, Frue.

— Hvor De ser uskyldig ud.

— Første Dydspræmie.

— Og den tager De til Paris med. Tag Dem i Agt, at De ikke mister den.

— Jeg har ladet den blive hjemme hos min Tante, Frue.

— Deres Tante? Hun er vel ung?

— 77, Frue.

— Stakkels lille Abbate! Hvis De tager til Paris uden Beskyttelse . . .

— Jeg har Beskyttelse, Frue . . . jeg kjender en meget from Dame i Paris . . . en Stiftsdame . . . Det er min Fætter, Marquien, som har givet mig et Anbefalingsbrev til hende. Han vilde ikke have, at Tante maatte vide noget om det . . . jeg véd ikke hvorfor. Jeg viste den tykke Dame Brevet . . . her er det. (Læser) Frøken Guimard, Chaussé d'Antin Gade.

— Guimard! raabte den tykke Dame, og saa lo hun, saa det klukkede i hende.

— Kjender De Stiftsdamen?

— Frøken Guimard? Hende kjender alle Mennesker!

— Hun er vist et godt Menneske?

— Ja, hun er af dem, som ikke kan sige nej . . . og saa lo hun igjen saa hun var nærvæd at revne.

Jeg kunde nok mærke, at hun gjorde Nar ad mig, og saa gav jeg mig til at læse i et af de opbyggelige Skrifter, som jeg altid har hos mig. (Klokken slaar halv.) Halv tolv! (Han sætter sig paa en Stol ved Siden af Gueridonen.) Hun er ikke Morgenmand, Stiftsdamen! Men hun er jo ogsaa saa gammel. Hun har spæget sit Kjød i mange Aar, og nu er hun bleven træt. (Han ser sig om.) Hvor her er fint! (Faar Øje paa Frk. Guimards Portræt.) Et Maleri! Det er vist et Helgenbillede . . . De havde ikke meget paa den Gang . . . Det er maaske en Helgen fra de varme Lande. (Han staar op paa en Stol for bedre at kunne se Portrætet.) Aa! Hvor hun er nydelig! . . . Hun smiler . . . Jeg kan saa godt lide at se Kvinder smile . . . det vil sige, naar de er unge, saadan som hun der. Tante smiler ogsaa sommetider, men . . . (Han staar ned af Stolen og tager en Bog paa Etageren.) Der ligger en af Stiftsdamens Bøger. Hvor den er slidt. (Aabner den og læser.) Sange . . . det er formodentlig Salmer . . . Lad os se.

Sang.

Jeannette var saa fix og net —
 hun løb hen over Næsset —
 hun løfted Kjolen lidt koket —
 for der var vaadt i Græsset.

Saa let,
 adræt,
 hun sprang
 og sang . . .

Men Lukas var saa skadefro —
 han lo.

„Ih se Goddag, Goddag, Du smaa!“,
 han smiskede' til Jeannette,
 „kom lad os to tilsammen gaa“ . . .
 der traf hun paa den rette!

Afsted
 da med
 den Strik
 hun gik . . .

Men Lukas var saa skadefro —
 han lo!

Jeannette var saa glad og kvik —
 hun er det ikke mere.

Saa sørgelig det hende gik —
 og saadan gik det flere.

Gaa ej
 den Vej!

Pas paa

Du smaa!

Thi Lukas var saa skadefro —
han lo!

(Han lægger Bogen fra sig.)

Det er nogle underlige Sange, Stiftsdamen synger! . . .
(Ser paa Amor-Statuetten.) En Statuette! . . . Det er ingen
Helgen! Ham kender jeg godt — det er Amor! Ham har
jeg læst om i Mythologien. En hedensk Gud her! . . .
Han er nu for Resten nydelig! . . . Der staar en Indskrift
paa Sokkelen . . . (Læser): „Til Frk. Guimard, Operaens
Gudinde“. Stiftsdamen . . . Gudinde . . . ved Operaen
. . . hvad skal det sige? (Tager Brevene, som ligger paa Sok-
kelen.) Aabne Breve . . . Der er et, som er underskrevet
af min Fætter, Marquien . . . (Læser Brevene.) Men Du
store Gud! Det er jo Kjærlighedserklæringer allesammen!
Kjærlighedsærklæringer til en Stiftsdame paa 84 Aar — nej,
det er umuligt! Operaens Gudinde staar der . . . (Faar Øje
paa Skørtet) og der —! Nej, det er for galt!! Stiftsdamen
er Danserinde! Min Fætter har holdt mig for Nar — men
hvorfor? Aa, nu husker jeg det! Da han gav mig Brevet,
lo han saa skælmsk. Og hvorfor maatte min Tante ikke
vide noget om det? Og den tykke Dame, som lo, da jeg
nævnedes Frk. Guimards Navn. Det skulde jeg bare have
vidst . . . (Han tager Brevet op af Lommen.) Her er Fætters
Brev, jeg betænker mig ikke et Øjeblik paa at aabne det.
(Aabner det og læser):

„Kjære Veninde!

Hermed sender jeg Dem den lille Abbate, som vi har talt om. Han er den naiveste Uskyldighed paa denne Jord. Læg nogle Smaastene paa hans Vej, før han farer lige lukket ind i Paradis. Paa Tirsdag kommer jeg for at lægge mit Hjerte for Deres Fødder og høre Nyt om min lille, pedantiske Fætter.

Marquis de Boufflers.“

Pedantisk! Jeg! Det skal du faa betalt, min gode Fætter! . . . Ja, saa! Du lægger et Komplot imod mig. Du vil ikke have, jeg maa blive Præst! Jeg løber min Vej paa Øjeblikket! Bort fra dette vanhellige Sted, hjem til mit kjære Kloster! (Han gaar op imod Døren i Baggrunden, men standser pludselig.) Løbe min Vej? Flygte for den første Fare, jeg møder . . . nej, det vil være fejgt! Det er Tirsdag idag, saa kommer min store Fætter for at more sig over den „pedantiske“ lille Abbate.

Han skal straffes! Jeg vil omvende denne Danserinde — det skal være min Hævn! (Han børster Støvet af sit Kjoleærme.) Hvor jeg er bleven støvet i den ækle Rumlekaske. Jeg kan ikke vise mig saaledes. (Han aabner Vadsækken og søger i den.) Hvad er det! (Tager forskellige Klædningsstykker op, efterhaanden som han nævner dem.) En Kjole, en Hat, en Kaarde . . . det er jo et Kostume til en Adelsmand og ikke til mig. Aa, nu forstaar jeg det! Der har Fætter igjen været paa Spil. Han har forudset mit Fald. Bort med de

afskyelige verdslige Ting. (Han gjør en Bevægelse, som om han vil kaste Klæderne langt fra sig, men standser pludselig.) Det Kostume vilde vist for Resten klæde mig godt . . . (Ser sig om.) Hvad om jeg prøvede? Hun sover derinde . . . (Han flytter Lænestolen hen bag Skærmbrædtet og klæder sig om hurtigst muligt.) For det første vil det give mig mere Værdighed. Jeg skal sige baade ham og hende Sandheden! . . . Naa, saa jeg er en Pedant! Ja det skal vi faa at se, min gode Marquis! Nej, jeg er chevalier de Boufflers! Jeg har Ret til at bære denne Dragt! (Ser sig i et stort Spejl, som staar ved Væggen til venstre.) Er det ogsaa mig selv? Hvor er min Dydspræmie? Hvad er det, jeg gjør? (Højtidelig.) Jeg gjør min Pligt. Jeg frelser en Sjæl! . . . Men hvad skal jeg sige til hende? (I Prædiketone.) Elendige, faldne Kvinde! . . . Nej, jeg vil hellere tage hende med det gode! . . . Stakkels, ulykkelige Barn! Hør en frelsende Røst! . . . (Forskrækket.) Der kommer nogen. Det er naturligvis hende! Hvor skal jeg skjule mig? (Da han mærker, at der ingen kommer.) Aa! Hvor jeg blev bange! Hvis jeg gjør min Pligt paa den Maade, saa . . . Jeg maa tage Mod til mig . . . (Faar Øje paa Likørstellet.) Jeg har hørt sige, at Vin giver Mod, og der staar jo . . . (Han skjænker og drikker.) Det er vist ikke rigtigt; men lige meget — Pligten frem for Alt! . . . Det er ikke saa let, som man tror, at frelse en Sjæl. (Han drikker.) Det smager for Resten godt. (Drikker igjen.) Det varmer . . . jeg synes, jeg kan mærke, at Modet begynder

at komme. (Drikker igjen.) Nu tror jeg, jeg kunde omvende selve Djævelen. (Finder Silkeskoen paa Gueridonen.) En Sko! Hvor den er smuk! Hun maa have en dejlig Fod! (Taler til Skoen.) Men tro ikke, at Du gjør mig bange. Jeg skal omvende Dig, Du! Og nu er jeg i Humør til det! Er det en Bestilling for en hæderlig Pige — fy! . . . Alligevel maa det være morsomt at se paa . . . Det stærke Lys . . . De smukke Damer . . . og al den Pragt . . . Aa ja, det maa være dejligt; berusende dejligt! Og hun! Jeg vilde gjerne se hende . . . Hun er derinde . . . Om jeg vovede . . . medens hun sover . . . Aa hvad! Jeg gjør det jo bare for at frelse en Sjæl! (Han løfter Portiøren, udstøder et et Skrig og lader den atter falde.) Men det er jo . . . (Peger paa Portrættet.) Hvor det ligner! Og hvor hun er smuk! . . . Aa! Jeg kvæles her! Denne Parfume . . . Likøren . . . og saa hende! Aa, hvor jeg gjerne vilde se hende igjen! . . . Og min Pligt! Store Gud! Hvis jeg nu sætter min egen Sjæl til for at frelse hendes! . . . Hvad er det?

Marquiens Stemme (udenfor).

Luk op! . . . Men saa luk dog op!

Stanislas.

Himmel! Min Fætter! Han kommer for at besøge hende . . . det skrev han jo i Brevet! . . . Nej, aldrig!

Alt, alt undtagen det! (Han løber hen til Døren og drejer Nøglen om. Marquien vedbliver at banke paa og ruske i Døren.)

Stemmen (udenfor).

Men hvad er der dog i Vejen? Luk op!

Stanislas (ved Døren).

Nej, kjære Fætter! Vi lukker ikke op! Den lille Abbate er her! Han véd alt, og han bliver her! Farvel, Fætter! Nu gaar jeg lige lukt i Paradis, uden at bryde mig om de Smaasten, som Du vilde lægge mig i Vejen . . . Lige lukt i Paradis! Farvel, Fætter! (Han løber hen imod Døren tilhøjre.)

Tæppet falder.

Jorden rundt.

Amerikansk Humoreske.

Efter **Philip Berges** ved **Henrik Lindemann.**

Jordan Smith

AMERICAN UNIVERSITY

WASHINGTON, D.C.

For nogle Aar siden udkom der i New-York et Værk, som hed „Jorden rundt“ — ikke i 80 Dage — men „for 80 Cents pr. Dag“. Man blev forbavset, man brød sit Hoved, de store Blade bragte Spalter fulde af Tvivl, Ros, Dadel, de omtalte Ideen, Stilen, det hemmelighedsfulde ved selve Rejsen — thi hvem havde anet blot det ringeste om denne Expedition!? Og dog var den foretaget, her stod det jo med sort paa hvidt. Alt var i den skønneste Orden.

Hvilken uvurderlig Rejsehaandbog! De ærværdige „Baedekere“ blev i en Haandevending forældede, latterlige, umulige — med deres første Klasses Hoteller, Diner'er à 6 Kroner uden Vin, Værelser til enorme Priser foruden Drikkepenge o. s. v.

Den nye Bog leverede hele Historien meget bedre, bekvemmere, interessantere — og saa for 80 Cents pr. Dag. Den Vej omkring Jordkloden, som Forfatteren var slaaet ind paa, angav han ganske nøjagtig, saa ethvert Barn kunde forstaa det. Han nævnede hvert eneste Gjæstgiversted, hver

en Flod, hver en Landevej; han boede ikke paa de store Blodsuger-Hoteller men ude paa Landet hos Per og Povl, han undgik omhyggelig de store, usunde og dyre Byer.

Hvilken genial Idé! Hvilket Paradis var der ikke aabnet for Menneskeheden, thi hvorfor skulde ikke alle og enhver kunne gjøre det samme Kunststykke som Forfatteren af „Jorden rundt for 80 Cents pr. Dag“.

Hele New-York besluttede strax at bringe den mageløse Forfatter og Opdager et Fakkeltog (han fik det virkelig) og fra Begyndelsen af næste Reisesæson at udhungre alle Jordens Hotelværter.

Hvad der særlig vakte Læsernes Begejstring var de henrivende og grundige Skildringer af fremmede Folkeslags Liv og Færden, Tyskerne saavel med klirrende Vaaben som i den gemytlige Ølknejpe, de stolte og letsindige Fransk-mænd, de varmbloedige Spaniere og Italienere. Ligesaa nøjagtig fortalte Forfatteren om Folkeslagene i Asiens Indre, om Kineserne, Japaneserne og Indierne — og alt var prydet med egne Oplevelser, interessante Eventyr og overvundne Farer, altsammen Tildragelser, der virkede som brogede, udenlandske Blomster.

Bogen gjorde kolossal Lykke.

Pludselig bragte et ganske ubetydeligt Blad en Artikel, som angreb den forgudede Forfatter, og som endogsaa dristede sig til at paastaa, at han aldrig nogensinde havde

gjort en Rejse. Hans Bog var lutter Humbug, Navnene paa Hoteller, Byer, Landsbyer, Veje o. s. v. — alt var pure Fantasi, som man ikke vilde kunne finde i nogen ordentlig Rejsehaandbog eller paa noget paalideligt Landkort. De store Blade, som udkom Dagen efter, „Herald“, „World“, „Sun“, „Star“ og alle de andre forholdt sig dog endnu ganske rolige. Det var Stilheden før Stormen. Ikke en eneste Notits om det frække lille Blads Artikel — men i den tidlige Morgenstund belejrede mindst et halvt hundrede Journalister det Hus, hvori den berømte Forfatter boede. Forgjæves ringede de paa hans Klokke — Fuglen var fløjet, Geniet var draget bort „for i det fjærne Vestens Stilhed at fuldende et andet, endnu større Værk“, som der stod i det Brev, han havde efterladt sig.

Man begyndte nu at undersøge de graverende Anklager. Og man kom virkelig til det Resultat, at Forfatteren aldrig havde været udenfor sin Fødeby New-York, at ingen af Tids- og Distanceangivelserne vare rigtige, at de fleste af de i Bogen brugte Navne ikke eksisterede, kort sagt, at det hele var en af de fedeste Vidunderender, som nogensinde var udruget i en Journalists Hjærne.

Den narrede Menneskehed, for hvilken Pressen nu som altid førte Ordet, udstødte først et Ramaskrig, som fik det amerikanske Kontinent til at ryste i sin Grundvold. Hovedparten af Befolkningen var stemt for at lynche Forbryderen. Han var en nedrig Bedrager, en gemen Humbugsmager, en

ubarmhjertig Slyngel, som med koldt Blod havde forvoldt Millioner af syge den bittreste Skuffelse. Men hvad nyttede Raseriet? Forfatteren var og blev forsvunden; maaske havde han ingen Anelse om alle Anklagerne, maaske vilde han en skøn Dag vende tilbage, erklære det hele for skammelig Løgn og retfærdiggjøre sig paa en glimrende Maade.

Sindene kom lidt efter lidt til Ro igjen, den famøse Bog blev atter taget frem, den dukkede paany op overalt, i Ventesale, i Kupeer, i Sporvogne og paa Gaden. Damer, Herrer og Børn læste den. Ogsaa Bladene førte et roligere Sprog; man fremhævede Bogens Fortrin, særlig de virkelig beundringsværdige Skildringer af fjærne Himmelstrøgs Lande og Folk. Hvor broget, hvor interessant, pikant og fremfor alt naturtro var ikke disse Billeder malet. De maatte være Studier efter det virkelige Liv. Man begyndte at undskylde Forfatteren, at beundre ham paany. „Det er et Værk“, skrev „Herald“, i hvilket Digtning og Virkelighed paa en forunderlig Maade er blandet sammen, et Arbejde, som kan taale Sammenligning med mange udmærkede Skrifter baade af klassiske og moderne Forfattere. Syrieren Lucius af Samosata, som blev født i Aaret 120, gjorde Begyndelsen. Hans „Rejse til Maanen“ læses endnu den Dag i Dag med Interesse; vi kan endvidere nævne den geniale Swift, hvis „Gullivers Rejse“ er populær over hele Verden. Og Jules Verne? Er ikke „Tyve tusind Mil under Havet“, „Den hemmelighedsfulde Ø“ og „Jorden rundt i 80 Dage“ Bøger,

som har gjort enestaaende Lykke? Og ere ikke disse Værker byggede paa de største Usandsynligheder?“ — — — Med andre Ord, den geniale Forfatter fik fuldstændig Syndsforladelse, man satte ham i Rang med Øjeblikkets Yndlings-skribenter, tillagde hans Værker mindst ligesaa megen Betydning som Rider Haggards Historier fra det indre Afrika og Skotten Stephensons beundrede Fantasier. Men hvor Forfatteren havde afluret de fremmede Nationer alle deres Ejendommeligheder, det vedblev at være en Gaade for alle.

Da kom der pludselig et nyt Værk af den hemmelighedsfulde Stormand, pludselig som var det faldet ned fra Skyerne. „Hvorledes min første Bog blev til“, stod der paa Titelbladet. Der var trykt et mægtigt Oplag, og det gik af som varmt Brød. Som den lille Avis ganske rigtig paastod, havde den udmærkede Forfatter aldrig forladt sin Fødeby New-York. Da han skrev sin Bog, var han en fattig Sagfører uden Klienter; han havde ingen Anelse om, at hans Bog skulde gjøre en saa knusende Lykke. Han betragtede den som et humoristisk Værk, der ganske vist havde store Mangler, men som dog maaske kunde opnaa en Middel-Succes. Og Skildringerne af fremmede Lande og Folk? Det var ham den letteste Sag af Verden! Frembyder ikke New-York Typer paa alle Racer og Nationer? Emigranterne fra Alverdens Lande forvandles ikke og aflægger ikke deres Skikke og Vaner, fordi de komme til den ny Verden. De holder netop saa meget som muligt fast ved det gamle.

De er jo ikke fremmede i det ny Land, de er Nybyggere, som grundlægge et eget Hjem, hvor Traditionen holdes vedlige. I New-Jersey og Hoboken studerede Forfatteren Ty-skerne, i Mottstreet Kineserne; Hesterstreet gav ham Lejlighed til at se italiensk Folkeliv, medens han navnlig i de vestlige Distrikter kunde iagttage de melankolske Irlændere.

En fremmed, som tager midlertidigt Ophold i Berlin, London eller Paris, lever der som Berliner, Londoner eller Pariser. Han følger i enhver Henseende Landets Skik. Han retter sig ganske efter Landets Borgere. Han staar op med dem og gaar til Ro med dem, han er tvungen til at tale deres Sprog og indtage sine Maaltider til den af dem fastsatte Tid — og saa maa han oven i Kjøbet spise, hvad de finder for godt at give ham, selv om det smager ham væmmelig. Nybyggeren bryder sig derimod ikke om Landets Skik, han opsøger sine Landsmænd, slutter sig til dem, taler sit Modersmaal og lever, som om han var hjemme. Det er netop den Omstændighed, som gjør New-York til Verdens første kosmopolitiske By.

Paa denne Maade var det lykkedes Forfatteren at skabe sit Værk. Han havde ikke rejst Jorden rundt, men kun igjennem New-York, og naar man tager Hensyn til hans alt andet end velforsynede Portemonnaie, er der ingen Tvivl om, at han virkelig har gjort sin „Verdensrejse“ for 80 Cents pr. Dag.

Den nye Bog, som indeholdt disse Oplysninger, blev læst med den varmeste Interesse, og da man til Slutning fik at vide, at Forfatteren befandt sig — ikke i det fjærne Vesten, men i en nærliggende Landsby, blev han af adskillige tusinde begejstrede Læsere i Triumf ført tilbage til New-York, hvor han var Gjenstand for de mest storartede Ovationer.

Han var ved Hjælp af sine to Bøger bleven en hovedrig Mand. Det er formodentlig Grunden til, at hans første Værker ogsaa bleve hans sidste, og at baade han selv og hans Bøger forlængst ere glemte.

